

Date: 21st May-2025

**NEYROPSIXOLOGIK VA MEDIKAL PSIXOLOGIYAGA ASOSLANGAN
PATOLOGIK YONDASHUVLAR**

Ikromova Sitora Akbarovna

Osiyo xalqaro universiteti dotsenti

Annotatsiya: Ushbu maqolada neyropsixologik va medikal psixologiyaga asoslangan patologik yondashuvlarga qarshi ijtimoiy konstruksionizm nuqtayi nazaridan tanqidiy yondashuv bayon qilinadi. Ruhiy holat va inson xatti-harakatlarining biologik asoslangani haqidagi qarashlarga alternativ tarzda, ijtimoiy konstruksiyalar nazariyasi ruhiy salomatlik, kasallik tushunchalari va “normalik” me’yorlarini madaniy, siyosiy va ijtimoiy kontekstda shakllangan deb izohlaydi. Ushbu maqola zamonaviy psixologiyaning ijtimoiy konstruktivistik talqinini asoslab beradi.

Kalit soʻzlar: neyropsixologiya, medikalizatsiya, ijtimoiy konstruksionizm, normalik, stigma, ruhiy kasallik, madaniy kontekst, tanqidiy psixologiya.

Kirish

Soʻnggi oʻn yilliklarda ruhiy salomatlikka oid ilmiy diskurslar tobora biologik va neyrologik asosli izohlar bilan toʻlib bormoqda. Miya faoliyati, neyronlararo uzatmalar, genetik predispozitsiyalar asosida tushuntirilayotgan depressiya, bipolyar buzilish, eʼtibor yetishmovchiligi sindromi (ADHD) va boshqa holatlar zamonaviy tibbiy-psixologik yondashuvlarning asosiy yoʻnalishiga aylangan. Biroq, bu yondashuvlar insonning ijtimoiy muhitda yashayotganligi, uning psixik holati jamiyatdagi ierarxik tuzilmalar, meʼyorlar va bosimlar natijasida shakllanishi mumkinligini eʼtibordan chetda qoldiradi.

Ijtimoiy konstruksionizm, aynan shu nuqtaga eʼtibor qaratadi. Unga koʻra, “kasallik”, “normalik”, “shaxsiyat buzulishi” kabi tushunchalar jamiyat tomonidan ixtiro qilingan va mustahkamlangan ijtimoiy konstruksiyalardir. Ushbu maqolada neyropsixologik va medikal yondashuvlarga tanqidiy nuqtai nazar bildiriladi hamda ijtimoiy konstruksiyalar asosida alternativ talqinlar tahlil qilinadi.

Asosiy qism

Neyropsixologiya insonning ruhiy holatini miya funksiyalari bilan bogʻlab tushuntiradi. Shubhasiz, miya faoliyati va ruhiy holat oʻrtasida bogʻliqlik mavjud, ammo ushbu yondashuv koʻpincha individualni kontekstdan ajratilgan, biologik mashina sifatida koʻrsatadi. Masalan, depressiyani serotoninning kamligi bilan, eʼtibor yetishmovchiligini frontal korteks faoliyati bilan izohlash koʻp uchraydi. Natijada insonning hayotiy tajribasi, ijtimoiy pozitsiyasi, sinfiy maqomi, genderi yoki irqiy tajribasi hisobga olinmaydi.

Medikal yondashuv esa ruhiy farqlarni normadan ogʻish sifatida koʻradi. Psixiatriya tarixida histeriya, shizofreniya, dissotsiativ holatlar kabi tashxislar ayollar, irqiy ozchiliklar va mehnatkash tabaqa vakillariga nisbatan disproportsional qoʻllanilgan. Michel Foucault taʼkidlaganidek, “kasallik” bu nafaqat tibbiy holat, balki ijtimoiy nazorat mexanizmi boʻlib

Date: 21st May-2025

xizmat qilishi mumkin. “Normalik” tushunchasi esa jamiyatda quvvatli guruhlar tomonidan belgilab qo‘yilgan va unga mos kelmagan shaxslar patologik deb belgilangan.

Ijtimoiy konstruksionizm bu qarashlarga qarshi chiqadi. Unga ko‘ra, inson xatti-harakatlari va ruhiy holati – bu ijtimoiy, madaniy va tarixiy jarayonlar natijasidir. Masalan, ADHD G‘arb jamiyatlarida o‘quvchilarning o‘zini tutish me‘yorlaridan og‘ishi sifatida qabul qilinsa, boshqa madaniyatlarda bu holat “faollik”, “jo‘shqinlik” deb baholanishi mumkin. Demak, kasallik tashxisi madaniy me‘yorlarga asoslangan konstruksiyadir.

Tanqidiy psixologlar (Klaus Holzkamp, Ian Parker, David Smail) va konstruksionist olimlar ruhiy holatga baho berishda quyidagi omillarni hisobga olishni taklif etadilar:

1. **Siyosiy kontekst** – kim va nima uchun bu holatni “kasallik” deb belgilamoqda?
2. **Iqtisodiy struktura** – farqlarni dori vositalari bilan yo‘qotishga intilish farmatsevtika sanoatining iqtisodiy manfaatiga xizmat qilmayaptimi?
3. **Ijtimoiy normalar** – bu norma kimlar tomonidan va qanday kuch bilan shakllangan?

Ruhiy “buzilishlar” ko‘p hollarda muhitga moslashuv mexanizmi sifatida paydo bo‘ladi. Travmatik muhitda yashovchi shaxsning “g‘alati” xatti-harakati uning moslashuv shakli bo‘lishi mumkin. Ijtimoiy konstruksionizm, aynan, shunday holatlarni individual buzilish emas, balki ijtimoiy tizimlarning aks ettirish mexanizmi sifatida talqin qiladi.

Bundan tashqari, medikalizatsiya (ya‘ni hayotiy holatlarni tibbiylashtirish) muammosi ham mavjud. G‘am, qayg‘u, yolg‘izlik, xavotir kabi insoniy tajribalar dori-darmonlar yordamida bostirilmoqda. Biroq, bu muammolar ijtimoiy tengsizlik, doimiy mehnat bosimi, ishsizlik, zo‘ravonlik va ajratilish natijasi bo‘lishi mumkin. Neyropsixologiya va medikal psixologiyaga asoslangan patologik yondashuvlar inson ruhiy holatlari va xulq-atvoridagi buzilishlarni ko‘proq biologik, neyrofiziologik hamda tibbiy omillar bilan tushuntirishga intiladi. Ushbu yondashuvlar zamonaviy psixologiyada aniq tashxis qo‘yish, klinik baholash va davolash strategiyalarini ishlab chiqishda katta o‘rin tutadi. Biroq ushbu yondashuvlarning samaradorligi bilan bir qatorda, ularning chegaralari va tanqidiy jihatlar ham mavjud.

Neyropsixologik yondashuvlar miyaning turli sohalaridagi shikastlanishlar, disfunktsiyalar yoki neyrokimyoviy disbalanslar asosida ruhiy buzilishlarni tushuntiradi. Masalan, afaziya, agnoziya yoki xotira buzilishlari kabi kognitiv muammolar miya strukturasini va faoliyati bilan bevosita bog‘liq bo‘lgan holatlar sifatida qaraladi. Bu yondashuv klinik diagnostika va reabilitatsiyada muhim o‘rin egallaydi. Shu bilan birga, bu model ruhiy holatlarni faqat miyada bo‘layotgan organik o‘zgarishlar orqali izohlashga urinadi, bu esa inson ruhiyatining ijtimoiy, psixologik va madaniy jihatlarini ikkinchi darajaga surib qo‘yadi. Medikal psixologiyadagi patologik yondashuv esa ruhiy buzilishlarni tibbiy kasalliklar sifatida ko‘radi. Bu yerda simptomlar, diagnostik me‘yorlar (masalan, DSM yoki ICD klassifikatsiyalari) va farmakologik aralashuvlar asosiy rol o‘ynaydi. Bunday modelning afzalligi — u aniq mezonlarga asoslanib, ruhiy buzilishlarni

Date: 21st May-2025

standartlashtirish va tibbiy jihatdan davolash imkonini beradi. Biroq bu yondashuv, ko‘pincha, insonning sub‘ektiv tajribasini yetarli darajada hisobga olmaydi va ba‘zan ruhiy holatlarni haddan tashqari "kasalliklashtirish" (medicalization) holatiga olib keladi.

Muhokama jarayonida yana bir muhim masala shuki, patologik yondashuvlar inson muammolarini ko‘proq alohida, individuallashtirilgan va biologik jihatdan talqin qiladi. Natijada, shaxsning ijtimoiy sharoiti, travmatik tajribalari yoki madaniy konteksti etarlicha e‘tiborga olinmasligi mumkin. Bu esa kompleks insoniy muammolarga soddalashtirilgan javoblar berilishiga olib keladi. Aynan shu nuqtai nazardan tanqidiy psixologiya va gumanistik yondashuvlar bu patologik modellarga qarshi chiqadi, va ruhiy holatlarni faqat simptom emas, balki shaxsiy tajriba va ijtimoiy kontekstda tushunish zarurligini ta’kidlaydi.

Shunga qaramay, neyropsixologik va medikal yondashuvlarni inkor etish emas, balki ularni integrativ — ya’ni psixologik, ijtimoiy, madaniy va biologik omillarni birgalikda hisobga oluvchi ko‘rinishda qo‘llash dolzarb masala hisoblanadi. Zotan, har qanday patologiya inson shaxsi va hayoti bilan bog‘liq bo‘lgan murakkab holat bo‘lib, uni to‘laonli tushunish uchun multidisiplinar yondashuv zarur.

Xulosa

Neyropsixologik va medikal yondashuvlar inson ruhiyatiga texnik va individual nuqtai nazardan yondashadi. Ammo bu yondashuvlar ko‘pincha insonning ijtimoiy holatini, madaniy muhitini va tarixiy sharoitini e‘tibordan chetda qoldiradi. Ijtimoiy konstruktsiyalar yondashuvi esa ruhiy farqlarni patologiyalashdan ko‘ra, ularni ijtimoiy sharoitlarda izohlashga urinadi.

Zamonaviy psixologiya, ayniqsa, ijtimoiy adolatga yo‘naltirilgan yondashuvlar ijtimoiy konstruktsionizmga asoslangan fikrlarni inkor etmasligi, balki ular bilan uyg‘un ishlashi zarur. Psixologik “kasalliklar”ni tushunishda ijtimoiy kontekst va madaniy konstruktsiyalarni hisobga olish — bu faqatgina akademik muammo emas, balki inson huquqlari va ijtimoiy tenglik masalasidir.

ADABIYOTLAR:

1. Ravshanovich, A. O. HISSIY ZO ‘RIQISHLAR VA OBSESSIYALARDAN XALOS BO ‘LISH USULLARI VA TAVSIYALAR. *ЎЗБЕКИСТОҢДА ИЛМИЙ ТАДҚИҚОТЛАР: ДАВРИЙ АНЖУМАНЛАР: 10-ҚИСМ*, 87.
2. Ravshanovich, A. O. (2024). O ‘RTA OSIYO MUTAFAKKIRLARINING TIBBIYOT VA PSIXOLOGIYA SOHASIDAGI NAZARIYALARI. *SCIENTIFIC ASPECTS AND TRENDS IN THE FIELD OF SCIENTIFIC RESEARCH*, 3(28), 85-91.
3. Sattorovich, E. Z. (2024). O ‘SMIRLARDA SUITSIDIAL HOLATLARNI KELTIRIB CHIQUYVCHI IJTIMOY-PSIXOLOGIK OMILLAR. *PEDAGOG*, 7(5), 31-37.
4. Sattorovich, E. Z. (2024). SUD PSIXOLOGIK EKSPERTIZASI TARIXI RIVOJLANISH JARAYONI BOSQICHLARI. *PEDAGOG*, 7(4), 306-313.
5. Hikmatovna, M. N. (2023). Tarbiyaning Maqsad Va Vazifalari. *American Journal of Public Diplomacy and International Studies (2993-2157)*, 1(9), 386-388.

Date: 21st May-2025

6. Mahmudova, N. H. (2023). Influence of family environment on personal socialization. *American Journal of Public Diplomacy and International Studies* (2993-2157), 1(10), 440-446.
7. Nigora Hikmatovna Mahmudova. (2023). BASIC TASKS OF TEACHING THE SCIENCE OF "EDUCATION" IN PRIMARY GRADES. *American Journal of Public Diplomacy and International Studies* (2993-2157), 1(10), 447-452.
8. Hikmatovna, M. N. (2024). Shaxs kamoloti ijtimoiy-biologik hodisa, pedagogik jarayon obyekti va subyekti sifatida. *TECHNICAL SCIENCE RESEARCH IN UZBEKISTAN*, 2(1), 31-43.
9. Сайфуллаева, Н. Б. (2022). ИСПОЛЬЗОВАНИЕ ДИДАКТИЧЕСКОГО ПРОГРАММНОГО ОБЕСПЕЧЕНИЯ В ОБУЧЕНИИ МАТЕМАТИКЕ. In *НОВЫЕ ПЕДАГОГИЧЕСКИЕ ИССЛЕДОВАНИЯ* (pp. 10-12).
10. Сайфуллаева, Н. Б. (2023). РОЛЬ ЦИФРОВЫХ ТЕХНОЛОГИЙ В ОБУЧЕНИИ КОМПЬЮТЕРНЫМ НАУКАМ. *Universum: технические науки*, (4-1 (109)), 41-43.
11. Сайфуллаева, Н. Б. (2021). ВАЖНЫЕ АСПЕКТЫ ИСПОЛЬЗОВАНИЯ ЦИФРОВЫХ ТЕХНОЛОГИЙ В СИСТЕМЕ КЛАССНЫХ УРОКОВ. *Вестник науки и образования*, (15-3 (118)), 40-42.
12. Бурхонова, Ш. И., Негмаджанов, Б. Б., Раббимова, Г. Т., & Валиев, Ш. Н. (2020). Сравнительная оценка некоторых результатов операций с применением нижнесрединного разреза и доступа по Joel-Cohen в неотложной акушерской практике. *Достижения науки и образования*, (3 (57)), 79-83.
13. Валиев, Ш. Н., & Негмаджанов, Б. Б. СЛУЧАЙ ПОСЛЕОПЕРАЦИОННОГО МОЛНИЕНОСНОГО СЕПТИЧЕСКОГО ШОКА, ВЫЗВАННОГО АНАЭРОБНОЙ ИНФЕКЦИЕЙ У ЖЕНЩИНЫ С АУТОИММУННЫМ ГЕПАТИТОМ. *JOURNAL OF REPRODUCTIVE HEALTH AND URO-NEPHROLOGY RESEARCH*, 50.
14. Шухрат Насимович Валиев. (2024). ЭФФЕКТИВНОСТЬ ОПЕРАЦИЙ КЕСАРЕВА СЕЧЕНИЯ В ЗАВИСИМОСТИ ОТ ОПЕРАЦИОННОГО ДОСТУПА В ЭКСТРЕННЫХ СИТУАЦИЯХ. *TADQIQOTLAR.UZ*, 51(5), 120-124.
15. Ruzieva, M. (2016). Colour and its psychoanalytical interpretation in folklore. *Язык и культура (Новосибирск)*, (23), 127-130.
16. Ro'ziyeva, M. Y. (2020). Color symbolism in Uzbek folklore. *ISJ Theoretical & Applied Science*, 05 (85), 277-284.
17. Haqqulova, D. (2024). ABDURAHMON GO 'ZAL-YASSAVIYSHUNOS. *PEDAGOG*, 7(6), 8-15.
18. Haqqulova, D. (2024). ADABIYOTSHUNOS OLIM ABDURAHMON GO 'ZALNING TADQIQOTLARI XUSUSIDA. *PEDAGOG*, 7(5), 548-555.
19. HAQQULOVA, D. (2023). BADIYLIK MASALALARI TADQIQIDA OLIM MAHORATI. *Наука и технология в современном мире*, 2(5), 5-11.
20. Abduvasiyevna, X. D. (2024). SO 'Z TUZILISHI VA SO 'Z YASASH. *The latest pedagogical and psychological innovations in education*, 1(2), 261-266.

Date: 21st May-2025

21. Abduvasiyevna, X. D. (2024). NUTQ MADANIYATI VA OG 'ZAKI MULOQOT. *The latest pedagogical and psychological innovations in education*, 1(2), 255-260.
22. Ikromova, S. A. (2024). PSIXOLOGIK REABILITATSIYA VA MUAMMOLI SHAXSLAR BILAN ISHLASH. Problems and solutions at the stage of innovative development of science, education and technology, 1(2), 111-116.
23. Ikromova, S. A. (2024). TUG'ISH VA OTA-ONA BO'LISHNING PSIXOLOGIK ASOSI. Problems and solutions at the stage of innovative development of science, education and technology, 1(2), 117-122.
24. Икромова, С. А. (2024). ПСИХОЛОГИЯ ЛИЧНОСТИ И ВНУТРЕННИЙ МИР ЧЕЛОВЕКА. Introduction of new innovative technologies in education of pedagogy and psychology, 1(3), 53-58.
25. Akbarovna, I. S. (2024). MATEMATIK TUSHUNCHALARNI SHAKLLANISHINING AHAMIYATI. Multidisciplinary Journal of Science and Technology, 4(3), 900-905.
26. Ikromova, S. A. (2024). PSIXOLOGIK MUAMMOLAR VA ULARNING DAVOLASH USULLARI. Problems and solutions at the stage of innovative development of science, education and technology, 1(2), 75-80.
27. Икромова, С. А. (2024). ОСНОВЫ ПСИХОЛОГИЧЕСКОГО ЗДОРОВЬЯ. New modern researchers: modern proposals and solutions, 1(2), 22-28.
28. Hojiyeva Nasiba Bahodirovna. (2024). Ta'lim jarayonida boshlang'ich sinflarda texnologiya fanini o'qitish muammosining yoritilish mazmuni. TECHNICAL SCIENCE RESEARCH IN UZBEKISTAN, 2(1), 200-206.
29. Hojiyeva Nasiba Bahodirovna. (2024). THE SIGNIFICANCE OF EDUCATIONAL TRAINING IN PRIMARY CLASSES. МЕДИЦИНА, ПЕДАГОГИКА И ТЕХНОЛОГИЯ: ТЕОРИЯ И ПРАКТИКА, 2(2), 439-447.
30. Bahodirovna, H. N. (2023). BOSHLANG'ICH SINFLARDA ONA TILI O'QITISH METODIKASI FANINING METODOLOGIK VA ILMIY ASOSLARI.
31. Hojiyeva, N. (2023). METHODS OF TEACHING MOTHER TONGUE IN PRIMARY CLASSES SCIENTIFIC AND METHODOLOGICAL BASIS. Modern Science and Research, 2(9), 424-428.
32. Hojiyeva, N. (2023). THE SUBJECT AND TASKS OF THE METHOD OF TEACHING THE MOTHER TONGUE IN PRIMARY GRADES. Modern Science and Research, 2(10), 855-857.
33. Bahodirovna, H. N. (2023). BOSHLANG'ICH SINFLARDA ONA TILI O'QITISH METODIKASI FANINING PREDMETI VA VAZIFALARI.
34. Bahodirovna, H. N. (2023). TA'LIM JARAYONIDA BOSHLANG'ICH SINFLARDA TEXNOLOGIYA FANINI O 'QITISH MUAMMOSINING YORITILISH MAZMUNI. PEDAGOGS jurnali, 1(1), 209-209.
35. Bahodirovna, H. N. (2023). Methodological Foundations of Teaching the Science of "Education" in Primary Grades. American Journal of Public Diplomacy and International

Date: 21st May-2025

Studies (2993-2157), 1(9), 369-372.

36. Hojiyeva, N. B. (2023). MODERN METHOD IN TEACHING MOTHER LANGUAGE LESSONS-USING THE CACOGRAPHY METHOD. *American Journal of Public Diplomacy and International Studies* (2993-2157), 1(10), 434-439.

37. Bahodirovna, H. N. (2024). DEVELOPMENT OF FUTURE PRIMARY SCHOOL TEACHERS BASED ON EDUCATIONAL COMPETENCIES. *Multidisciplinary Journal of Science and Technology*, 4(4), 203-208.

38. Bahodirovna, H. N. (2024). AND ESSENCE OF THE EDUCATIONAL PROCESS. *Multidisciplinary Journal of Science and Technology*, 4(3), 328-333.

39. Bahodirovna, H. N. (2023). Prognosis of Placental Insufficiency in Pregnant Women Treated for Coronavirus. *Eurasian Medical Research Periodical*, 20, 228-236.

40. Bahodirovna, H. N. (2023). BOSHLANG'ICH SINFLARDA TARBIYA FANINI O'QITISHNING ASOSIY METOD VA VOSITALARI. *TECHNICAL SCIENCE RESEARCH IN UZBEKISTAN*, 1(5), 332-338.

41. Jo'Rayeva, D. O. (2024). EDUCATIONAL VIEWS OF PEDAGOGUES TOWARDS THE ENVIRONMENT. *Экономика и социум*, (4-1 (119)), 194-197.

42. Oktamovna, J. R. D. (2025). BO 'LAJAK TARBIYACHILAR VA PEDAGOGLARNING RAQAMLI KOMPETENSIYALARINI XALQARO STANDARTLAR ASOSIDA BAHOLASH MEXANIZMLARI. *Recent scientific discoveries and methodological research*, 2(2), 104-110.

43. Tursunovna, B. G. (2024). UPDATING AND CONDUCTING THE QUALITY OF PRIMARY EDUCATION ON THE BASIS OF MODERN METHODS. In *Forum for Linguistic Studies* (Vol. 6, No. 1, pp. 242-248).

44. Baxronova, G. T. (2024). EGRA AND EGMA INTERNATIONAL ASSESSMENT PROGRAMS AND TEACHING PRIMARY CLASS STUDENTS TO THINK INDEPENDENTLY THROUGH THEM. *Ta'lim innovatsiyasi va integratsiyasi*, 12(2), 152-154.

45. Tursunovna, B. G. (2024). EGMA TADQIQOTI O 'QITISH VA TA'LIM Olish SHAROITLARINI O 'RGANISH XALQARO TADQIQOTI. *Ta'lim innovatsiyasi va integratsiyasi*, 12(2), 146-148.

46. Камилова, Н. Г. (2008). Совершенствование процесса ресоциализации как важное условие эффективной социальной адаптации и интеграции в социум воспитанников пенитенциарных заведений. *Образование через всю жизнь: непрерывное образование в интересах устойчивого развития*, 6, 285-288.

47. Камилова, Н. Г. (2009). Психологические особенности ресоциализации подростков-воспитанников специализированных учебных заведений для трудновоспитуемых. *Образование через всю жизнь: непрерывное образование в интересах устойчивого развития*, 7, 404-407.

48. Камилова, Н. Г., & Саипова, М. Л. (2012). Дифференцированный подход к субъекту обучения как важное условие модернизации образования в высшей

Date: 21st May-2025

школе. Образование через всю жизнь: непрерывное образование в интересах устойчивого развития, 10(1), 278-279.

49. Камилова, Н. Г. (2015). ФОРМИРОВАНИЕ МЕХАНИЗМОВ СОЦИАЛЬНОЙ АДАПТАЦИИ ПОДРОСТКОВ С ОГРАНИЧЕННЫМИ ВОЗМОЖНОСТЯМИ. In *ИННОВАЦИИ В ОБРАЗОВАНИИ: ПОИСКИ И РЕШЕНИЯ* (pp. 651-653).

50. Камилова, Н. Г. (2015). Фрустрационная толерантность как фактор социальной адаптации подростков с девиантным поведением. *Наука 21 века: вопросы, гипотезы, ответы*, (5), 69-72.

51. Камилова, Н. Г. (2016). Девиант ахлокли болалар учун ихтисослаштирилган муассасалар тарбияланувчилари ресоциализациясининг психологик-педагогик модели. *Современное образование (Узбекистан)*, (9), 16-23.

52. Камилова, Н. Г. (2015). Формирование психологической культуры у подростков – важный механизм профилактики нарушений в развитии личности. *Образование через всю жизнь: непрерывное образование в интересах устойчивого развития*, 2(13), 464-466.

53. Камилова, Н. Г. (2000). Особенности самооценки подростков с девиантным поведением (Doctoral dissertation, дис.... канд. психол. наук).

54. Валиев, Ш. Н. (2025). РОЛЬ ВЫБОРА ХИРУРГИЧЕСКОГО ДОСТУПА В ФОРМИРОВАНИИ ПЕРИНАТАЛЬНЫХ РЕЗУЛЬТАТОВ ПРИ КЕСАРЕВОМ СЕЧЕНИИ. *Достижения науки и образования*, (2 (100)), 27-31.

55. Валиев, Ш. Н. (2025). ОСОБЕННОСТИ ВОСПАЛИТЕЛЬНОЙ И РЕПАРАТИВНОЙ РЕАКЦИИ ТКАНЕЙ МАТКИ ПРИ УШИВАНИИ РАЗЛИЧНЫМ ШОВНЫМ МАТЕРИАЛОМ: ЭКСПЕРИМЕНТАЛЬНЫЙ ПОДХОД. *Достижения науки и образования*, (2 (100)), 31-35.

56. Toyirova, D. S. (2024). KICHIK MAKTAB YOSHDAGI O ‘QUVCHILARDA RAQAMLI TEXNOLOGIYALARDAN FOYDALANISH KO ‘NIKMALARINI TARBIYALASHNING MAZMUNI. *SCHOLAR*, 2(5), 106-114.

57. Sattorovna, T. D. (2025). KICHIK YOSHDAGI O ‘QUVCHILARDA RAQAMLI SAVODXONLIK KO ‘NIKMALARINI SHAKLLANTIRISHNING USULLARI. *IMRAS*, 8(2), 101-104.

58. Erkinovna, S. D. (2025). BUXORO ADABIY MUHITIDA MUSIQA ILMINING O ‘QITILISHI. Introduction of new innovative technologies in education of pedagogy and psychology, 2(2), 64-69.

59. Saidova, D. E. (2024, August). ACTIVITIES OF THE JADIDS IN THE FIELD OF MUSICAL EDUCATION AND EDUCATION. In *INTERDISCIPLINE INNOVATION AND SCIENTIFIC RESEARCH CONFERENCE* (Vol. 2, No. 21, pp. 236-246).

60. Erkinovna, S. D. (2025). BUXORO ADABIY MUHITIDA MUSIQAGA OID QARASHLAR (XIX OXIRI XX ASR BOSHLARIDA). Introduction of new innovative technologies in education of pedagogy and psychology, 2(2), 47-52.

61. Sobirovna, S. Y. (2022). PEDAGOGNING KREATIVLIGI BOLALAR IJODIY RIVOJLANISHINING ZARUR SHARTI. *PEDAGOGS jurnali*, 1(1), 219-220.

Date: 21st May-2025

62. Sobirovna, S. Y. (2022). KICHIK MAKTAB YOSHIDAGI O 'QUVCHILAR BILISH FAOLIYATINI RIVOJLANTIRISHNING PEDAGOGIK PSIXOLOGIK XUSUSIYATLARI. *PEDAGOGS jurnali*, 1(1), 158-160.

63. Sobirovna, Y. S. (2023). Methods and Tools of Economic Education in Preschool Children. *American Journal of Public Diplomacy and International Studies* (2993-2157), 1(9), 109-115.

